

Siklók a Keszi hegyekben

Pár éve járom már az itteni erdőket, de szinte mindig erdei sikló kerül a szemem elé - pedig, úgy gondolom, legalább annyi rézsikló is van, de igazán véletlen, ha bár látja, észre is veszi valaki.

Rézsikló

A napokban valami kockás szalagszerűség tűnt fel léptem alatt az ösvényen. Reflexszerűen átléptem, míg átvillant rajtam: lám, egy rézsikló - s már meg is fogtam, hirtelen mozdulattal. Bocsánat, csakis egy fotó erejéig.

Mivel ahányszor letettem az elképzelt háttér elé, nyomban továbbállt volna, kicsit "felbosszantottam", azaz: ismételt megfogásokkal gátoltam (jó pár vérző pontsört kapva érte cserébe a bőrömrre) mígnem elszánt támadó állást nem vett fel, s így már megállt - régi fotós

szóval - egy "kattintás"- ideig, majd, amilyen gyorsan csak lehetett, magamra hagyott.

Európa legáltalánosabb elterjedésű siklója a rézsikló *Coronella austriaca austriaca*. Skandináviától délre (kisebb, alfaj-szintű eltérésekkel) egész Európában előfordul, északról délnyugatra az Ibériai félszigetig, kelet felé a történelmi Ibériáig ill. a Kaukázusig, Kaszpi-tengerig. Zegzugos, foltos háti rajzolata egy pillanatra

[viperára](#)

emlékezteti a ha netán megfogjuk - pár harapás árán- , kígyókra jellemző módon visszahúzott, izmosan megfeszülő testéből hirtelen vág és harap, de - lévén csak apró, fűrészfogazata - éppen, csak meghorzsolja kezünkön a bőrt, komoly sebet nem ejt. Ha nem állítjuk meg, körvonal-oldó, avarba simuló, szürke-barna rajzolatú védő színezetével pillanatok alatt eltűnik az avarban.

Pár éve járom már az itteni erdőket, de szinte mindig erdei sikló kerül a szemem elé - pedig, úgy gondolom, legalább annyi rézsikló is van, de igazán véletlen, ha bár látja, észre is veszi valaki. /Aki szakemberként vizsgálja, kutatja ezeket az állatokat maga a megmondhatója, hogy milyen nehéz kieszakarva megtalálni egy terület hüllő-lakóit. Látszólag sokkal gyakoribbak a véletlenszerű találkozások, pedig ezek gyakoriságát is felnagyítja az, hogy váratlanul történnek, szinte esemény-számba menően. Mivel a hüllők süketek, így a csörtető ember közeledését a föld remegésén kívül másként nem érzékelik, amikor napfürdőzve szunyókálnak egy szikla alján. Kedvenc kirándulóhelyünket éveken át látogathatjuk anélkül, hogy fölfedeznénk egy sziklazugban a hüllő tanyáját, amíg egyszer, mert tüzet akarunk rakni, véletlenül éppen ott keresszük a száraz ágat ? és az ág hirtelen megmozdul! A nyár végi, őszi időszak azonban egészen más: Budakeszi környékén ilyenkor sok hüllő jelenik meg az utakon átkelőben, valamilyen rejtélyes cél felé vonulóban. Megjelennek a kertekben is, tehát olyan helyeken, ahol máskülönben sosem találkoznánk velük. Ennek oka pedig az, hogy a hüllők élnek a saját, biológiailag meghatározott, törzsfajlás szerint előre kiszabott életüket ? csak időközben az ember éppen az útjukba állt, éppen az ő élőhelyeiken jelent meg. Így hát nem a hüllők jönnek a mi kertjeinkbe, hanem mi foglaltuk el az ő országukat./ (kiegészítés: Koós K.)

Siklók Budakeszi környékén

Itt, a Keszi környéki erdőben 4 siklóféle is van - talán leggyakoribb az erdei sikló (*Elaphe longissima* ?

újabb rendszerben:

Zamenis longissimus

), amely nálunk 1.6 m. re is megnőhet, délebbre még nagyobbra is; háta (és csak faágakon mászó állatnál feltűnő hasa is) egyszínű. Ritkán a sárgás pikkelyszélű haragos siklóra (

Coluber caspius, *Dolichophis caspius* -
régebben

Coluber jugularis caspius,)

is rábukkanhatunk - lehet hasonló méretű sőt, nagyobb, mint az erdei sikló, elérheti az 1.8-2 m-t. Ez, az elterjedésének északi határát itt elérő faj ma már igen ritka, a Budai hegyek az egyik előfordulási pontja hazánkban (e sorok írója 1950 es évek elején látott egy szép méretes példányt a Tündér-szikla fölött, a János-hegy oldalában: feltekeredve pihent a bokrok alatt az avarban és rögtön feltűnt széles testével, sárga mintás pikkelyeivel, sárgás pofájával.

Odadobott apró ágdarabbal megrezzentettük és ahogy arrébb állt, úgy tűnt fel, milyen nagy állat a hazai hüllők mérettartományában - volt vagy 1.6 m).

A vízi sikló (*Natrix natrix*) meglepően gyakori itt a Hidegvölgy környékén az erdőben is. Fejalatti (nyaki) sárga foltjairól nyomban felismerhető. Bár a vízi sikló ?vízi?, s a Nádas tóban lenne a helye, mégis messze elvándorol az erdei avaron. Két éve rendszeresen "rájár" a kis tanösvényi tavunkra békaporontyot (ebihalat ?ebhalat?) vadászni, es jószérével csak annyit hagy belőlük, amennyinek a kedvéért már nem érdemes tovább itt maradnia. A Vadasparkot körülvevő vadaskert területén húzódó löszvágatban létesített mesterséges tavacskába gyűlt ebihalakra is vízi sikló vadászik, ami annál is különösebb, mert a hegynek azon a részén és ilyen magasan, a terep teljesen száraz és élő víz több kilométernyi távolságon belül nincsen.

Kis zoológia:

A siklók (igazi siklók, Colubridae) a többi kígyócsaládotól abban különböznek, hogy a medencecsontok és a hátsó végtag maradványai hiányzanak, valamint abban is, hogy megjelenik rajtuk a felső halántékcsont, továbbá, hogy az elülső homlokcsontokat mindig hézag választja el az orrcsontoktól. Mindkét állkapcsuk fogakat visel, közülük a felső vízszintesen áll és függőleges irányban nem mozgatható; az alsó állkapocs koronacsontja hiányzik. (A. Brehm).

A rezsikló tudományos neve (*Coronella austriaca*) annyit jelent, mint "osztrák koronácska" ? az osztrák koronás sas V alakra tárt szárnyaira emlékeztető fejrajzolata miatt. Legkisebb siklónk, de elérheti a 70 (-80) cm -t. A nőstények hosszabbak, ezek hátbőre sárgás- vagy vöröses-barna alapon rajzolatossá; hasi pikkelyeik lilás-barnák, míg a hímek drappos alapszínűek, hasi oldaluk szürke. Hirtelen meglátva viperára emlékeztet (nincs a Budai-hegyekben) de többek közt vékonyabb teste, keskenyedő farka, kerek (nem függőlegesen vonalszerű) pupillája jól megkülönbözteti mérges kígyóinktól.

Április vége a nászidőszak, amikor a hímek nem tűrik egymás közelségét sőt, a hím párzási szándékát több harapással tudatosítja választottjával is. Elevenszülő, 4-15 kicsi lát napvilágot,

ezek 16-19 cm-hosszúak a tojáshéjszerű bőrt, "magzatburkot" világrajöttükor nyomban felszakítják ? egyszínű szürkék, vörös hasi pikkelyezettek - s nyomban megkezdik önálló életüket - kezdetben főleg rovarokat - tücsköt, sáskát - fogyasztanak. Sok elvész közülük, mert számtalan állat vadászik rájuk: varangyos békák és madarak, de megfogja a róka, menyét, sőt, még a futrinkák is. A rézsikló kifejlődve elsősorban más hüllőkkel táplálkozik.

Akárcsak az összes többi hüllőfaj, Magyarországon a rézsikló is védett, eszmei értéke 10,000 Ft.